

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LESENCIUC, ADRIAN

**Moartea noastră cea de toate zilele / Adrian
Lesenciuc.** - București : Minerva, 2008
ISBN 978-973-21-0977-9

821.135.1-31

MINERVA S.A.

Redacția și sediul social

B-dul Metalurgiei nr. 32-44, cod 041833, sector 4, București,

O.P. 82 – C.P. 38

Tel.: (021) 461.08.08, 461.08.10; Fax: (021) 461.08.09

www.edituraminerva.ro

Adrian Lesenciuc

Moartea noastră cea de toate zilele

Editura Minerva • București 2008

Moartea noastră
Lăscărescu - București: Minerva, 2008
ISBN 978-973-71-0973-4

321 (34) 31

Adrian Lăscărescu

Moartea noastră
cea de toate zilele

MINERVA S.A.

Activitate și contact comercial

Bd.ul Măgureanu nr. 71-79, etaj 4, București

01 31 00 30

TEL: 021 31 00 30

Redactor: Ioan Luca

DTP: Carmen Diana Mateescu

I-am prezis că va muri peste optzeci de ani. *Numai optzeci?* m-a întrebat. *Bine, optzeci și două luni,* i-am răspuns. *Doar atât?* s-a mirat. *Bine, atunci, optzeci de ani, două luni și douăzeci și una de zile.* Din acel moment a trăit cu obsesia morții apropiate: *Mai am douăzeci și nouă de mii trei sute de zile de trăit, douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și nouă de zile...* Obsesia zilelor „numărate“ l-a determinat să-și facă ordine în viață, să aibă propriile priorități și să urmărească îndeplinirea lor, să rupă de la sine lăsând altora bucuria de a-i fi alături în cele doar douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și opt de zile care i-au mai rămas de trăit. Ca un cancer care-i rodea puținătatea traiului, obsesia finitudinii îl trimitea zilnic pe masa morții, care tranșa din viața sângerândă și sălbatică: au mai rămas douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și șapte, douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și șase zile... Împuținat, reteza zilnic din frăgezimea vieții: douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și cinci. Învățase să scadă din zilele rămase,

măzgălind mirat mai adesea foile din agendă, pereții camerei, asfaltul: douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și patru, douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și trei, douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și două... Își închisese viața în cușcă și se elibera prin moarte fărămă cu fărămă. Zilele lungi de gardă la propriul trup (trăindu-se pe sine) și le amesteca cu gânduri obscure: *peste o mie trei sute șaptezeci de zile termin facultatea, probabil peste încă două mii mă însor, de acum în douăzeci și șase de zile am examen la teoria comunicării. Și au mai rămas douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci și una de zile de trăit.* În fața foilor răzlețe, gândul aluneca de la școala semiotică la sensul fără semnificat al vieții lui: o sumă de goluri extinzându-se, prelungindu-se, un trecut marcat de lipsa trăirii, un viitor în care felia de viață dispăre, negând legile fizicii clasice. Și mai avea doar douăzeci și nouă de mii două sute nouăzeci de zile la dispoziție. Pașii îl purtau pe întinderea asfaltului într-o lume (a cui?) în care arhitectura era un gol de reprezentare, în care alt gol din lecturile sale sprijinea fâșia albastră de cer, descompunându-se în căldura amiezii. Strada lui era un altundeva pe care l-a trăit printre rândurile cărților lui Vargas Llosa și-și propusese să caute în bibliotecă ce anume se răsfrânge în ea. Nimic, în afara a ceea ce nu poate fi povestit. Vargas Llosa nici nu o sugerase: a simțit însă, în tăcere, prezența altor sensuri inundând bogăția reprezentării sale „*strada mea*“. Prin mulțime distingea uniforma unui anume locotenent

Gamboa, pe care nu și-o mai imaginase niciodată. Vorbea mutește o limbă pe care n-o înțelegea nimeni: cine să mai surprindă infuzia de personaje ale propriei copilării amestecându-și depărtarea cu fantome livrești? *Unde sunt?* se întrebă aplecându-se și culegând o piatră. Sub pașii trecătorilor rămăsese scris: 29 289. De treisprezece zile reprezentările sale emigraseră din lumea semnificanților. De treisprezece zile moartea mușca din gânduri: *ce poți face în doar douăzeci și nouă de mii două sute optzeci și opt de zile?* Eu am greșit profund. Nu mi-am dat seama că făceam, cu previziunea mea, o crimă. El și-a construit spațiul tragic într-un loc al său, spațio-temporal, măcinat între viață și moarte. În acest spațiu bătea pasul pe loc subiectivitatea. Eu uitasem de el, de cele spuse, în timp ce subiectivitatea, cu masca morții pe figură, îi răsfoia paginile din agendă: douăzeci și nouă de mii două sute optzeci și șapte, douăzeci și nouă de mii două sute optzeci și șase, douăzeci și nouă de mii două sute optzeci și cinci. Își începuse *jurnalul celor douăzeci și nouă de mii două sute optzeci și patru de zile*, dar nici gândul calculului exact, al celor cinci minute înainte de culcare în care să se gândească la moarte nu i-au fost suficiente. Se oprea în continuare asupra hârtiei, asupra pereților, asupra zidurilor. Într-o zi a scris cu sânge pe cearșaf *douăzeci și nouă de mii două sute optzeci și trei*, dar nu și-a consumat nici mai multă viață, nici mai puțină decât înainte. Printr-o vorbă fără sens, al cărei sens tragic se deschidea dincolo de propria-i producere, am deschis o rană într-un trup

măcinat de diabet. Doza sa zilnică de insulină era întâlnirea cu moartea, în paginile jurnalului. Aici se confrunta lăsând deoparte remușcărilor, aici viața sa se scurgea în cerneală și se trăia pe sine ca o intenție a narării unei limbi lipsite complet de semnificat. Era propria lui durere: tonurile acute le simțea doar el, recitind mereu pagina precedentă. Doar că în locul unei date firești, pagina se deschidea cu formula confuză: *au mai rămas douăzeci și nouă de mii două sute optzeci și două de zile.* Și în loc să-și simplifice traiul el trăia paradoxul a două vieți care se curmă simultan: una reală, a golului fizic luând formă, și alta livrescă, a vieții din jurnalul care-i încrusta nemurirea pe cel mai firav suport de text, hârtia. Uneori îi dădea puteri: *mai am douăzeci și nouă de mii două sute optzeci de zile de viață, dar noua identitate se rescrie aici. Eu sunt și aici și acolo, dar curgerea mea de acolo se solidifică, asemenea mișcării arcuite a cailor din statuie. E locul meu de care mă agăț zilnic să privesc cum se deschide în noapte hăul spre care mă poartă propria devenire. Căci dacă viața e mișcare, nu e decât mișcare spre zona întunecată, spre vidul, spre banda interzisă dintre două lumi. N-am descoperit eu, dar încremenindu-mi mișcarea, paradoxurile lui Zenon se rescriu. Eu, în propriul jurnal, voi fi întotdeauna cu un pas înainte de moarte, față de ființa încordată, zbatându-se să învingă, asemenea lui Ahile cel iute de picior. Poate nu a înțeles că nu poate gândi decât poza dinamicului, pașii din algoritmul vieții, dar în spatele acestei sume de puncte de*

pe itinerar se deschidea fascinația aventurii, călătoriei spre necunoscut. Un punct între viață și moarte a fost marcat când au mai rămas douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și nouă de zile. Iar tragedia drumului spre Itaca se desfășurase pe el, desfășurându-se în paginile agendei. Un drum înghițit, perspectiva schimbându-se la fiecare pas ca pe o autostradă în munți și un drum desfășurat, deschis continuu retrăirii, dar nu în ceea ce trăise el, ci în sensul înțelesului fiecăruia asupra mereu propriei dureri de dinți, mereu propriei morți. În drumul de la sânge la siliciu, douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și opt e un alt prag. Un prag care îngrădește vederea, dar care deschide drumul spre iarba mătăsoasă a zilei în care moartea va decapita încă o fărâmă de trai. Iar borna care urmează, douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și șapte, nu-și are sensul pe un drum fără întoarcere. Doar magia traseului marcat în jurnal poate crea așteptarea unei borne finale: *de aici încolo nu se mai întinde nimic.* Și ce se vede de la borna douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și șase? O imagine îngustată, un drum din ce în ce mai ascuns printre hățisuri, un drum la capătul căruia s-ar putea să nu găsească nicio Penelopă, și nici hăul imens ce se cascadează zilnic în fața ochilor. *Și atunci, pentru ce alergi și la ce bun să te iei la întrecere cu țestoasa? N-o să pui niciodată mâna pe borna pe care o vezi, douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și cinci, cum nu poți atinge niciodată ziua de mâine: mereu e în fața ta, iar tu trăiești mereu într-un prezent mai mult sau mai puțin extins,*

Respectiv într-un ocol și ce-ți aruncă în fața ochilor cadrul parbrizului, schimbarea continuă de perspectivă și limitarea orizontului. Nu poți decât să accepți să scrii, uneori să privești parbrizul și nu prin parbriz și să naști mereu alte vieți în locul celei care-și gătuie trăirea. Viața lui e crepusculară. Iluminat e doar traseul cu punctele obligatorii de trecere: douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și patru, douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și trei. Iar între luminile difuze acestor borne care fluctuează, se deschid frontierele mereu necunoscutului sens fără semnificat. Cuvintele însele lasă goluri, pe care le acoperă percepția celui ce reface traseul, despre propria lui moarte. Dar în afară de drumul acesta, crepusculul spațiului său care se deschide se închide prin sine. Iar necunoscutul care îl macină în propriul său spațiu nu e niciodată exterior închiderii din adverbul *acasă*. Doar pe spațiul său se încheagă traseul zilelor sale; și chiar plecat fiind, drumul se desfășoară mereu ca extensie a adverbului atoatecuprinzător. A mai făcut un pas, douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și doi, dar e un pas paradoxal al depărtării care-l menține mereu aproape de casă, înăuntrul extensiei acestei desfășurări. O rescriere a paradoxului lui Zenon, din perspectiva țintei spre care se îndreaptă săgeata lansată din arc. Ceva ce nu întâlnește decât la Borges: un timp încremenit, echivalent unui spațiu încremenit, derulându-și scurgerea printr-o anemie a sistemului, printr-o paralizie perpetuă.

Nu puteam să adorm. O noapte grea bătea în fereastra răvășită o lună sfâșiată de nori. O lună strivită de colțul ferestrei. Am încercat toată seara să citesc, dar nimic nu se lega. O apăsare în suflet, o greutate mai densă ca noaptea firav mărginită de așchiile lunii. Cerul mansardei e întotdeauna mai aproape. Mă mutasem de curând. Și-mi plăceau nopțile senine pierdute cu gândul dincolo de crestele pe care le ghiceam după luminile slabe de la poale. Dar în acea seară, orice aș fi făcut, somnul nu se prindea de mine. Nimic nu puteam face cum trebuie. Mă întorsesem de câteva zile de acasă. Și simțeam că m-am rupt definitiv. Totul mi se păruse straniu, curtea mai mică, pădurea mai aproape, și râul... Râul acela în care mă scăldasem de atâtea ori era prea firav, putea fi trecut în pantofi. M-am simțit prima dată bătrân și străin. Atunci mă rupsesem de tot, deși nu mai fusesem de șapte ani pe acasă. Tata m-a strâns în brațe și a plâns. Și mi-a spus că i-e rău. Că n-o mai duce mult. Și-n ochii lui, lumina revederii noastre părea să pălească de o ceață străină. Dar simțeam o liniște adâncă, un gol imens deschizându-se în mine. N-aș mai fi putut face nimic, nimic să înnod, zi cu zi, șapte ani de bejenie. Șapte ani după care puiul înfărcat prematur se întoarce și-și găsește în vechiul lui teritoriu părinții cu rostul lor, care niciodată parcă n-ar fi fost și al lui. Tata era bântuit de o stea ce căzuse în vis, venind dinspre răsărit, chiar peste acareturi, dărâmându-le. Și el, în deznădejdea agonisiei pierdute, se prinsese de ea, înaintând sub pământuri. Și după ce-mi povestise, m-a

prins de mână, m-a bătut ușor peste antebraț, dezvăluindu-mi temerea: *Vasilică, mă duc*. Ne-am luat cu altele și iată-mă, la câteva zile după, rupt de tot, într-o mansardă cu luna turtită de geam, încercând să dorm. O apăsare de plumb în vene și o minte trează și chinuită. Mă ridicasem în capul oaselor. Luna dispăruse și de colțul ferestrei se prinsese o cârpă de nor întunecat. A început să plouă și stropii mari cădeau sacadat pe acoperiș. S-a dus tata, mi-am zis, și-am adormit imediat.

În toamna asta toate par ca atunci. Și acum ploaia cade sacadat. Răpăitul picurilor i-l aud ca atunci, când pătrundea adânc, prin acoperișul fostei mele mansarde. Douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci și unu, douăzeci și nouă de mii două sute șaptezeci, douăzeci și nouă de mii două sute șizeci și nouă, douăzeci și nouă de mii două sute șizeci și opt. Plouă de mai bine de o lună și mă gândesc cum a plecat tata. Îngrijorat doar de steaua aceea de la răsărit. Și bucuros că m-a mai putut vedea. Mă chemase la el, după șapte ani. Și-mi părea străin. În acea seară, tata murise. Înainte întrebase de toți și ceruse insistent să se tragă perdeaua peste luna plină care îi bântuise noaptea. Am simțit clipa aceea a plecării lui. Am simțit toată pregătirea de plecare, și mă apăsase atunci despărțirea de trup. Am spus-o, dar toată lumea mi-a contrazis presupusele fabulații. Tata a plecat, cu steaua lui, în pământ. Cu pielea feței trasă și galbenă, ca o frunză târzie de toamnă. Și mă bântuia, după înmormântare, trupul acela inert, supus transformărilor. Și mă bântuia

apăsarea pământului, și treceam odată cu el vămile văzduhului. Și acum, ploaia care n-a încetata de zile bune, îmi scormonește gândurile. Douăzeci și nouă de mii o sută nouăzeci și șapte, douăzeci și nouă de mii o sută nouăzeci și șase, douăzeci și nouă de mii o sută nouăzeci și cinci, douăzeci și nouă de mii o sută nouăzeci și patru, douăzeci și nouă de mii o sută nouăzeci și trei... Am adormit ușor și am visat perechea mea de pantofi de sport, pe care îi abandonasem, aproape nefolosiți, după accident. I-am visat cu pielea uzată și roasă, plini de pământ umed, descușiți. Iar cineva îmi spune, sau îmi spuneam singur, că nu se mai poate face nimic, cum nu se mai poate face nimic pentru tata. Pielea devine pământ. M-am trezit ușurat, ca și cum marele mister fusese dezvăluit. Ca și cum norii grei n-ar mai strivi fereastra, ca și cum doar pământul înmuiat de ploaie și-ar întinde, pentru iernile viitoare, pieile vechi între garduri.

II

Tocmai se sfârșise vara aceea frumoasă; încă aveam proaspătă-n minte aroma pajiștilor montane, încă rememoram foșnetele tufișurilor după nuanțele stărilor mele din acea vară, de la bucuriile confuze la neliniștile fugare. Mestecenii îmi jalonau echilibrul, pădurea îmi umplea sufletul. A fost ultima vară când bucuria copilăriei mi-a fost redată intactă. La sfârșitul lunii august, Daniel a plecat în Spania. Și doar mestecenii, pajiștea, grădina mă scoteau din confuzia clipelor acelora. Fusesem prieteni de aproape doi ani și niciodată nu m-am gândit că ar putea să plece pur și simplu. L-am refuzat de la început în ideea de a merge împreună; l-am refuzat fără să-l descurajez, însă. Am rămas jumătate de zi întinsă pe pajiște, inundată de năvala de fire de iarbă, de zumzete și de cerul pătat, gata să mă strivească. Am retrăit doar cinci minute clipele noastre intense (inima îmi tresărea, fața mi se umpluse de plâns, tâmplele îmi zvâcneau și o durere afundă îmi împingea din interior un pumn de nervi încolăciți pe gât). Prin sughituri am ridicat privirea spre cer, am coborât-o pe

o șopârlă care se oprise alături. Parcă uitasem de ce sunt supărată, doar furia mă rodea și-mi împingea mâna în iarbă, s-o rup și s-o strivesc. Gândurile confuze m-au doborât – să fi fost moartea unei iluzii? Ce mare tragedie? Era prea trist să mai gândesc în doi, dar nici gustul acela sălcii al lumii de neînchipuit înafara lui nu mă strivea suficient. Mai tragic era că încercam să exagerez trăirile. Eram plină de viață și ziua aceea avea gustul unei pastile amărui, pe care nu voiam s-o înghit. Prea exageram cu mine însămi și cu Daniel; firele de iarbă mărgineau orizontul, legănarea lor în vânt zgâria cerul, pe alocuri senin. M-am trezit cu un gol în suflet și am început să-l încarc cu pădurea, cu mestecenii, cu iarba gădilând burta cerului. Cred că atunci încetasem să-mi mai justific pierderea; de câte ori m-am mai întâlnit cu Daniel, tristețea pierderii (da' ce-i zic eu pierdere, a plecat cu contract pe șase luni, poate să-l mai prelungească încă șase, dar se va întoarce, nu?) se consumase. Eu eram din ce în ce mai degajată, el din ce în ce mai stresat, ne certam din pricina furiei la gândul că va pleca. Oare-l iubeam? Nu mi-am dat seama, dar inima mi se umpluse de harul naturii. Doar ruptura de oameni mă tulbura. Odată cu Daniel pleca, făcându-mi cu mâna, întreaga lume. Toți treceau pe lângă mine, privindu-mă rătăciți. Văile și dealurile se umpleau de oameni alunecând în orizont. O lume absentă și eu nereușind să mă agăț de nimeni în singurătatea acelor clipe. Dar mă umpleam mereu de verde. Tresăream în singurătate ca-n inima unui copil fără